

Διερεύνηση ζητημάτων συνεργασίας μουσείων και σχολείων: ο ρόλος των εκπαιδευτικών στον σχεδιασμό και στη διεξαγωγή εκπαιδευτικών μουσειακών προγραμμάτων στον φυσικό και στον ψηφιακό κόσμο που απευθύνονται σε σχολικές ομάδες

Ουρανία Πεπόνη,

Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα, Ελλάδα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Η παρούσα διατριβή διερευνά εάν το μουσείο έχει μια ουσιώδη συνεργασία με το σχολείο, εάν υπάρχουν οι απαραίτητοι δίαυλοι επικοινωνίας μεταξύ τους και εάν επιτυγχάνεται μία συνεχής αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο ιδρυμάτων. Επίσης ερευνά σε βάθος ποιος είναι ο ρόλος των εκπαιδευτικών τόσο στον σχεδιασμό, όσο και στη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών μουσειακών προγραμμάτων που απευθύνονται σε σχολικές ομάδες. Επιπροσθέτως, ερευνώνται οι τρόποι με τους οποίους συντελείται η συνεργασία ανάμεσα στα μουσεία και στα σχολεία, καθώς και ποιος ακριβώς είναι ο ρόλος των εκπαιδευτικών στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που απευθύνονται σε σχολικές ομάδες στην Ελλάδα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ:

- Συστηματική ανασκόπηση βιβλιογραφίας
- Μελέτη περιπτώσεων
- Ποιοτική έρευνα: δομημένες και ημιδομημένες συνεντεύξεις, επιτόπια παρατήρηση
- Ποσοτική έρευνα: ερωτηματολόγια, στατιστικές μέθοδοι και τα απαραίτητα στατιστικά εργαλεία (SPSS)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Οι σχολικές επισκέψεις στα μουσεία έχουν ιδιαίτερο χαρακτήρα, καθώς δεν επιλέγονται αυθόρμητα από τους μαθητές αλλά οργανώνονται εξολοκλήρου από τα σχολεία. Αυτό υπογραμμίζει τον ζωτικής σημασίας ρόλο που έχουν οι εκπαιδευτικοί για την επίτευξη της επικοινωνίας ανάμεσα στα μουσεία και τα σχολεία, αλλά και τη δημιουργία μιας εποικοδομητικής συνεργασίας μεταξύ τους. Μάλιστα, στη βιβλιογραφία παρατηρείται πως ζητήματα κατάρτισης των εκπαιδευτικών στις προπτυχιακές τους σπουδές και επιμορφωτικά προγράμματα για εκπαιδευτικούς από την πλευρά των μουσείων είναι ιδιαίτερως σημαντικά για την ενδυνάμωσή τους ούτως ώστε να δύνανται να αναλάβουν πρωτοβουλίες αξιοποίησης των μουσείων, οργανώνοντας τις δικές τους επισκέψεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Μαλαφάντης, Κωνσταντίνος. (2020). *Η Μουσειοπαιδαγωγική ως κλάδος της Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής / Museum Pedagogy as a branch of Applied Pedagogy*. 1. 12-29.
- Νικονάνου, Ν., Μπούνια, Α., Φιλίππουπολίτη, Α., Χουρμουζιάδη, Α., Γιαννούτσου, Ν. (2015). *Μουσειακή μάθηση και εμπειρία στον 21^ο αιώνα*, Αθήνα: Κάλλιπος, Ανοικτές ακαδημαϊκές εκδόσεις
- Black, G. (2012). *Transforming Museums in the Twenty-first Century*, London: Routledge.
- Βέμη, Μπ. & Νάκου, Ει. (επιμ.) (2010). *Μουσεία και εκπαίδευση*, Νήσος: Αθήνα.
- Black, G. (2009). *Το ελκυστικό Μουσείο: Μουσεία και επισκέπτες* (μτφ. Σ. Κωτίδου). Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.
- Hooper-Greenhill, E. (2007). *Museums and Education: Purpose, Pedagogy, Performance*, Routledge: London & New York.

ΣΤΟΧΟΣ : Απώτερος στόχος της παρούσας διδακτορικής διατριβής είναι, ερευνώντας ζητήματα συνεργασίας μουσείων και σχολείων, αποσαφηνίζοντας τον ρόλο των εκπαιδευτικών στον σχεδιασμό και στη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών μουσειακών προγραμμάτων που απευθύνονται σε σχολικές ομάδες και αναδεικνύοντας την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σε θέματα μουσειοπαιδαγωγικής, να συνεισφέρει ώστε το μουσείο να καταστεί χώρος εξωσχολικής μάθησης και δημιουργικής ψυχαγωγίας και για κάθε ανήλικο μαθητή.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

- **RQ1:** Υπάρχει επιτακτική ανάγκη για επιμορφωτικές δραστηριότητες για εκπαιδευτικούς με στόχο να γνωρίσουν καλύτερα τα μουσεία και τις ιδιαιτερότητες της μουσειακής μάθησης, ούτως ώστε να εξοικειωθούν με τις μεθόδους της εκπαιδευτικής αξιοποίησης του μουσειακού υλικού και τις πρακτικές της μουσειοπαιδαγωγικής;
- **RQ2:** Με ποιους τρόπους συντελείται η συνεργασία ανάμεσα στα μουσεία και στα σχολεία;
- **RQ3:** Ποιος ακριβώς είναι ο ρόλος των εκπαιδευτικών στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που απευθύνονται σε σχολικές ομάδες στην Ελλάδα;

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ:

- Πεπόνη Ο., & Παπαϊωάννου Γ. (2026) *Όμιλος «Γνωρίζω τα Μουσεία της Ελλάδας» στο Δημόσιο Ωνάσειο Λύκειο Αχαρνών: μια καλή πρακτική γεφύρωσης του Σχολείου με το Μουσείο.*, στα Πρακτικά του 12^{ου} Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου «Η Διασπορά και το Παγκόσμιο Σύστημα: Ταυτότητες, Πολιτικές, Γέφυρες Πολιτισμού και Παιδείας» του Ινστιτούτου Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών (προσεχώς)
- Πεπόνη Ο., & Παπαϊωάννου Γ. (2026) *Η αναγκαιότητα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην Μουσειοπαιδαγωγική, με σκοπό την ενδυνάμωση του ρόλου τους στον σχεδιασμό και στη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών μουσειακών προγραμμάτων που απευθύνονται σε σχολικές ομάδες, μέσα από τη βιβλιογραφική επισκόπηση.*, στα Πρακτικά του 11^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου: Εκπαίδευση και Πολιτισμός στον 21^ο αιώνα του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Διάσωσης Σχολικού Υλικού (προσεχώς)

*Η εικόνα είναι προϊόν Τεχνητής Νοημοσύνης.